

Byla C-182/24

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2024 m. kovo 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal Judiciaire de Paris (Prancūzija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. vasario 8 d.

Ieškovai:

RB ir kiti, kaip Claude Chabrol teisių perėmėjai

RZ ir kiti, kaip Paul Gégauff teisių perėmėjai

Atsakovai:

Bendrovė *Brinter Company Ltd.*

Bendrovė *Artedis*

BS

MW

Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD)

Société des auteurs compositeurs et éditeurs de musique (SACEM)

ir kt.

1. Ginčo dalykas ir faktinės aplinkybės:

- 1 Claude Chabrol 1967–1974 m. sukūrė apie dešimt filmų, penkis iš jų – bendradarbiaudamas su Paul Gégauff, kuris rašė dialogus, scenarijus ir adaptuodavo kūrinius kinui.

- 2 1990 m. birželio 8 d. sutartimis šių filmų naudojimo teisės buvo perleistos bendrovei *Brinter Company Ltd.*, atstovaujama BS, kuris savo ruožtu perleido dalies filmų naudojimo teises trečiosioms šalims.
- 3 Šios sutartys iš pradžių buvo sudarytos „30 metų laikotarpiui“, bet vis dar galioja vienuolikai filmų.
- 4 2019 m. liepos 11 d. Claude Chabrol ir Paul Gégauff įpėdiniai, be kita ko, pareiškė ieškinį bendrovei *Brinter Company Ltd* dėl autorių teisių į keturiolika Claude Chabrol filmų, iš kurių penkių bendraautorius yra Paul Gégauff, pažeidimo.
- 5 Ieškovai iš esmės kritikuoja tai, kad praeityje filmai nenaudoti arba naudoti menkai, teigia, kad kai kurių sutarčių galiojimas buvo pasibaigęs, o kitos buvo nutrauktos dėl nevykdymo ar netinkamo vykdymo, ir prašo atlyginti žalą už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą ir pažeidimą bei moralinės teisės į kūrinio vientisumą pažeidimą dėl filmų negatyvų ir laikmenų saugojimo ir restauravimo prastomis sąlygomis.
- 6 Atsakovai pateikė nepriimtiniu grindžiamą prieštaravimą, susijusį su tuo, kad devyniolika nagrinėjamų filmų bendra autorių nebuvo įtraukti į bylą kaip atsakovai.
- 7 2020 m. gegužės 5 d. ir birželio 12 d. atskirais aktais ieškovai įtraukė į bylą tam tikrus fizinius asmenis, kaip bendra autorių teisių perėmėjus, taip pat „Charlotte Armstrong paveldėtojus“, „Daniel Boulanger paveldėtojus“, „Nicholas Blake paveldėtojus“, „Edward Atiyah paveldėtojus“, „Ellery Queen paveldėtojus“, „Richard Neely paveldėtojus“, „Patricia Highsmith paveldėtojus“ ir „Claude Brulé paveldėtojus“.
- 8 Jie taip pat pareiškė ieškinius *Société des auteurs et compositeurs dramatiques* (Dramos autorių ir kompozitorių bendrija) (sutrumpintai SACD), kaip įvairių bendra autorių atstovei, ir *Société des auteurs compositeurs et éditeurs de musique* (Kompozitorių ir muzikos leidėjų draugija) (sutrumpintai SACEM).

2. Teisinis pagrindas:

Sjungos teisė

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija

- 9 17 straipsnyje nurodyta:

„Teisė į nuosavybę

1. <...>

2. Intelektinė nuosavybė turi būti saugoma“.

10 47 straipsnyje nurodyta:

„Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą

Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas. <...>“

2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo

11 9 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. Dėl to intelektinė nuosavybė yra pripažinta sudedamąja nuosavybės dalimi.“

12 2 straipsnyje nurodyta:

„Atgaminimo teisė

Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

<...>

d) filmų pirmojo įrašo gamintojams – jų filmų originalus ir kopijas; <...>“

13 3 straipsnyje nurodyta:

„Teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus objektus padaryti viešai prieinamus

1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

2. Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti padaryti viešai prieinamus laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku:

<...>

c) filmų pirmojo įrašo gamintojams – jų filmų originalus ir kopijas; <...>“

14 4 straipsnyje nurodyta:

„Platinimo teisė

1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.

2. Kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė nėra laikoma išnaudota Bendrijoje, išskyrus tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia jo nuosavybę arba tai daroma jo sutikimu.“

15 8 straipsnyje nurodyta:

„Nuobaudos ir teisių gynimo būdai

1. Valstybės narės nustato atitinkamas nuobaudas ir teisių gynimo būdus, jei pažeidžiamos šioje direktyvoje nustatytos teisės ir pareigos, bei imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, kad tos nuobaudos ir teisių gynimo būdai būtų taikomi. Šitaip nustatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

2. Kiekviena valstybė narė imasi priemonių, reikalingų užtikrinti, kad teisių turėtojai, kurių interesus paveikia jos teritorijoje atliekama pažeidžianti veikla, galėtų pareikšti ieškinį dėl nuostolių atlyginimo ir (arba) prašyti teismo draudimo, prireikus teises pažeidžiančios medžiagos konfiskavimo, taip pat 6 straipsnio 2 dalyje nurodytų įtaisų, gaminių ar jų sudedamųjų dalių konfiskavimo.

3. Valstybės narės užtikrina, kad teisių turėtojai turėtų galimybes prašyti teismo draudimo tarpininkams, kurių paslaugomis tretieji asmenys naudojami autorių teisėms ar gretutinėms teisėms pažeisti.“

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo

16 2 straipsnyje nurodyta:

„Taikymo sritis

1. Nepažeidžiant priemonių, kurios yra ar gali būti numatytos Bendrijos ar nacionalinės teisės aktuose, jei tokios priemonės yra palankesnės teisių

turėtojams, šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai yra taikomi 3 straipsnio nustatyta tvarka visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems Bendrijos ir (arba) atitinkamos valstybės narės nacionaliniuose teisės aktuose.

<...>“

17 3 straipsnyje nurodyta:

„Bendrasis įsipareigojimas

1. Valstybės narės numato priemones, procedūras ir gynybos būdus, būtinus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikoma ši direktyva, vykdymą. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti sąžiningi, teisingi, neturi būti komplikuoti ar brangūs, ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą.

2. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai taip pat turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys; jie turi būti taikomi tokiu būdu, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai ir numatytų apsaugos priemonės nuo piktnaudžiavimo jomis.“

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/115/EB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/116/EB dėl autorių ir tam tikrų gretutinių teisių apsaugos terminų

18 1 straipsnyje nustatyta:

„Autorių teisių galiojimo terminas

1. Literatūros ar meno kūrinio autoriaus teisės, remiantis Berno konvencijos 2 straipsniu, galioja visą autoriaus gyvenimą ir 70 metų po jo mirties nepriklausomai nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo datos. <...>“

19 2 straipsnyje nurodyta:

„Kinematografijos ir audiovizualiniai kūriniai

1. Kinematografijos arba audiovizualinio kūrinio pagrindinis režisierius yra laikomas jo autoriumi arba vienu iš autorių. Valstybės narės turi teisę nuspręsti, ką pripažinti kitais bendraautoriais.

2. Kinematografijos arba audiovizualinio kūrinio apsaugos terminas baigiasi praėjus 70 metų nuo ilgiausiai išgyvenusio iš toliau išvardytų asmenų mirties nepriklausomai nuo to, ar šie asmenys laikomi bendraautoriais, ar ne; šie asmenys

yra: pagrindinis režisierius, scenarijaus autorius, dialogų autorius ir muzikos, specialiai sukurtos kinematografijos ar audiovizualiniam kūriniai, autorius.“

20 9 straipsnyje nurodyta:

„Neturtinės teisės

Ši direktyva nepažeidžia valstybių narių nuostatų, taikomų neturtinėms teisėms“.

Prancūzijos teisė

Code de la propriété intellectuelle (Intelektinės nuosavybės kodeksas)

21 L. 111-1 straipsnyje nustatyta:

„Intelektinio kūrinio autorius vien dėl to, kad jis buvo sukurtas, turi išimtinę nematerialiąją jo nuosavybės teisę, kuria gali remtis prieš visus. Ši teisė apima intelektualinio ir moralinio pobūdžio požymius bei turtinius požymius <...>“.

22 L. 113-2 straipsnyje numatyta:

„Bendra autorių kūrinis laikomas kūrinys, kurį kuriant dalyvavo keli fiziniai asmenys <...>“.

23 L. 113-3 straipsnyje nurodyta:

„Bendra autorių kūrinys yra bendra bendra autorių nuosavybė. Bendra autoriai savo teisėmis turi naudotis bendru sutarimu. Kilus nesutarimų sprendimą turi priimti civilinių bylų teismas. <...>“.

24 L. 113-7 straipsnyje nustatyta

„Audiovizualinio kūrinio autoriumi laikomas fizinis asmuo ar asmenys, užsiimantis šio kūrinio intelektine kūryba. Jei neįrodoma kitaip, daroma prielaida, kad bendradarbiaujant sukurti audiovizualinio kūrinio bendra autoriai yra: 1) scenarijaus autorius; 2) adaptacijos autorius; 3) sakytinio teksto autorius; 4) specialiai kūriniai sukurti muzikinių kompozicijų su žodžiais arba be žodžių autorius; 5) režisierius. <...>“.

3. Šalių argumentai:

Atsakovai

25 Atsakovai teigia, kad ieškinys yra nepriimtinas dėl to, kad ieškovai į bylą įtraukė ne visus filmų bendra autorius arba jų teisių perėmėjus. Jų nuomone, „paveldėtojai“ negali būti tinkamai įtraukti į bylą, nes neturi juridinio asmens statuso ir negali pagrįsti savo vardo, gyvenamosios vietos ir adreso. Jų teigimu, į

bylą įtraukus kolektyvinio administravimo organizacijas ši faktinė padėtis neištaisoma, nes jos nėra bendraautorių atstovės. Grįsdami nepriimtino pagrindą jie nurodo 13 bendraautorių, kurie jų paskutinių procesinių dokumentų datą, 2023 m. birželio 8 d., nebuvo įtraukti į bylą.

- 26 Dėl bylos esmės atsakovai teigia, kad ieškiny yra nepagrįstas, nes naudojimo veiksmai nebuvo atlikti ir nėra įrodyti. Jie pažymi, kad kai kurios sutartys buvo įvykdytos, bet po to nesiimta jokių naudojimo veiksmų. Vis dėlto dar vykdomos devynios naudojimo sutartys, nes ieškovai neįspėjo perėmėjo apie tai, kad turi būti vykdoma šios sutarties nuostata dėl jos nutraukimo, nes netenkinamos sąlygos šiai nuostatai taikyti. Be to, jie ginčija teiginį dėl filmų nenaudojimo ir dėl kitų sutarties pažeidimų. Dėl neturtinių teisių jie mano, kad nagrinėjamų filmų restauravimo kokybė buvo gera, išskyrus vieną atvejį, kai buvo atliktos pataisos. Jie teigia, kad filmai naudojami tinkamai, bet ieškovai arba kai kurie iš jų dažnai prieštarauja numatomiems naudojimo veiksams. Jie atmeta vadovų asmeninę atsakomybę ir griežtai prieštarauja filmų, kurių nuosavybės teisė priklauso jiems, medžiagos gražinimui.

SACD

- 27 Į bylą priverstinai įstojusi šalis SACD nurodo šioje instancijoje neatstovaujanti toliau išvardytiems subjektams ar jų teisių perėmėjams: Charlotte Armstrong, Daniel Boulanger, Nicolas Blake, Edward Atiyah, Ellery Queen, Richard Neely, Patricia Highsmith, Eugėne Archer, Paul Gardner ir prašo šiuo klausimu ją išteisinti.
- 28 Ji teigia pateikusi Charlotte Armstrong, Daniel Boulanger ir Patricia Highsmith paveldėtojų kontaktinius duomenis ir įsipareigoja, gavusi nurodymą, perduoti Claude Brulé paveldėtojų kontaktinius duomenis.
- 29 SACD teigia, kad pagal jurisprudenciją tam, kad kūrinio bendraautorių ieškiny būtų pripažintas priimtinu, reikia į bylą įtraukti kitus bendraautorius, kad jie galėtų individualiai išreikšti poziciją dėl ieškinio (kiek susiję su jų turтинėmis ir neturtинėmis teisėmis), teisme pareikšto dėl jų bendro kūrinio. Ji mano, kad šiomis aplinkybėmis negali tinkamai atstovauti autoriams, juo labiau, kad atitinkami autoriai nėra SACD nariai.
- 30 Ji primena, kad laikosi vieningo bendraautorių balsavimo taisyklės ir ja grindžiamo procesinio principo, kad į bylą turi būti įtraukti visi bendraautoriai. Ji mano, kad teismas gali nagrinėti ieškinio priimtino klausimą laikydamasis Europos aukšto lygio autorių teisių apsaugos standartų, pripažįstamų atitinkamose direktyvose. Jos teigimu, teismas galėtų netaikyti vieningo balsavimo taisyklės atsižvelgdamas į šiai bylai būdingus išimtinis apribojimus, visų pirma kiek tai susiję su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalimi ir Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu *Golder* (1975 m. vasario 21 d. Sprendimas *Golder prieš Jungtinę Karalystę*, 4451/70, ECLI:CE:ECHR:1975:0221JUD000445170).

Kitos bylos šalys

- 31 Kitos šalys, kurioms buvo įteikti atskiri teismo šaukimai, nestojo prieš teismą ir nepaskyrė advokato.

Ieškovai

- 32 Dėl nepriimtimumo pagrindo AD teigia, kad jo, kaip paveldėtojo, statusas įrodo jo suinteresuotumą pareikšti ieškinį. Jis priduria, kad ieškovai dėjo visas įmanomas pastangas, taip pat kreipėsi į tris kolektyvinio autorių teisių administravimo organizacijas*, kad nustatytų teisių turėtojus, o kai kuriais atvejais pareiškė ieškinį „paveldėtojams“, nes neturėjo kitos informacijos, visų pirma dėl to, kad atsakovės pateikia tik leidėjų kontaktinius duomenis. Papildomai pažymėtina, jog nepriimtimumo pagrindas dėl sutartinių reikalavimų bet kuriuo atveju negali būti pripažintas priimtiniu.
- 33 Galiausiai ieškovai remiasi pagrindine teise kreiptis į teismą siekiant apsaugoti savo teises, todėl teismas turi plačiai aiškinti *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) jurisprudenciją, pagal kurią reikalaujama, kad į bylą būtų įtraukti visi bendraautoriai.
- 34 RB mano, kad bet kuriuo atveju iš ieškovų neturėtų būti atimta galimybė apsaugoti savo teises dėl kai kurių asmenų nedalyvavimo ar dėl neišsprendžiamos situacijos nulemtu neveikimo. Jis priduria, kad režisierius, kaip pagrindinis autorius, turi dominuojantį statusą ir kad be to, Direktyvoje 2001/29/EB yra numatytos atitinkamos sankcijos ir teisių gynimo priemonės.

4. Teismo vertinimas:

- 35 Ieškovai iš esmės skundžiasi tuo, kad filmai nenaudojami. Atsakovai su tuo nesutinka ir teigia, kad jų naudojimui priešinasis būtent ieškovai, visų pirma AD.
- 36 Ieškovai reiškia deliktinio pobūdžio ieškinius dėl autorių turtinių ir neturtinių teisių pažeidimo, todėl teikia įvairius reikalavimus atlyginti žalą. Jie taip pat reiškia ieškinį dėl sutartinės atsakomybės ir teigia, kad sutartys nustojo galioti arba suėjus jų terminui, arba remiantis sutarties nuostata dėl jos nutraukimo, arba prašo teismo nutraukti sutartį dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo.
- 37 Nuo 2020 m. sausio 27 d., kai atsakovai pateikė prieštaravimus dėl priimtimumo, susijusius su tuo, kad filmų bendraautoriai nebuvo įtraukti į bylą, ginčas nebuvo nagrinėjamas toliau, nes nepavyko nustatyti daugybės jų įpėdinių.

* 2023 m. vasario 16 d. ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje nurodyta, kad siekdami gauti kitų bendraautorių ar jų teisių perėmėjų kontaktinius duomenis, ieškovai taip pat susisiektė su SACD, SACEM ir SIAE (*Società Italiana degli Autori ed Editori* (Italijos autorių ir leidėjų draugija), sutrumpintai SIAE), žr. <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000047910860>.

- 38 Siekdami ištaisyti klaidas, ieškovai pareiškė ieškinį septyniems asmenims, laikomiems bendraautoriais arba teisių perėmėjais, ir aštuoniems bendraautorių „paveldėtojams“. Į prieštaravimą, kad paveldėtojai neturi teisinio subjektiškumo, jie atsako negalėję nustatyti įpėdinių fizinių asmenų tapatybės. Jie taip pat pareiškė ieškinį SACD, t. y. kolektyvinio administravimo bendrovei, ją vadindami aštuonių paveldėtojų teisių perėmėjų atstove, o ši tai ginčija.
- 39 Taigi bylos nagrinėjimas tęsiamas ieškant bendraautorių ar jų teisių perėmėjų, nes daugelis iš jų vis dar negali būti įtraukti į bylą.
- 40 Šalys taip pat priekaištuoja viena kitai dėl nepagrįsto atsisakymo platinti kūrinius ir negalėjimo skelbti jų visuomenei, baimindamosi, kad nepriėmus sprendimo dėl bylos esmės, jie gali būti pamiršti.

a) Nacionalinė teisė ir jurisprudencija

- 41 Taikytiną nacionalinę teisę sudaro *Code de la propriété intellectuelle* (Intelektinės nuosavybės kodeksas) nuostatos (žr. šios santraukos 21–24 punktus), kuriose audiovizualinis kūrinys (prie kurių priskiriami nagrinėjami filmai) apibrėžiamas kaip „bendraautorių kūrinys“ – neatskiriama jo bendraautorių bendra nuosavybė, ir Civilinio proceso kodeksas, kuriame numatytas nepriimtino pagrindas pagal bendrosios teisės normas, jeigu į bylą neįtraukiami visi bendraautoriai.
- 42 *Cour de cassation* savo 1995 m. gegužės 10 d. sprendime (1-oji civilinių bylų kolegija, 1995 m. gegužės 10 d., kasacinis skundas Nr. 93–10.945) nurodė, kad „kūrinio bendraautorius, kuris teisme pareiškia ieškinį siekdamas apginti savo turtines teises, privalo įtraukti į bylą kitus kūrinio autorius, nes jo indėlis negali būti atskirtas nuo bendraautorių indėlio“.
- 43 Reikalaujama tik įtraukti į bylą neatskiriamus bendraautorių, kuriems nereikia faktiškai atvykti į teismą ar sutikti su ieškiniu (1-oji civilinių bylų kolegija, 2000 m. sausio 11 d., kasacinis skundas Nr. 98–20.446).
- 44 Vidaus teisėje Intelektinės nuosavybės kodekso L. 113–3 straipsnyje nustatyta tvarka grindžiama nedalomumu. Ši nedaloma nuosavybė priklauso bendraautoriams, aptariamais to paties kodekso L. 113–7 straipsnyje, kuriame įtvirtinta prezumpcija, kad jiems priskiriamas šis statusas.
- 45 L. 113–3 straipsnyje įtvirtinta speciali tvarka, grindžiama neatskiriama bendraturčių vieningumo taisykle.
- 46 Šiuo metu vieningumo taisyklės taikymas stipriai neribojamas ir dėl jos kyla pareiga dar kartą įtraukti į bylą kitus bendraautorių, kai reiškiamas ieškinys, grindžiamas nedalomomis teisėmis. Tai galioja ieškiniumi dėl autorių turtinių ir neturtinių teisių pažeidimo.
- 47 Taigi ieškovas, norintis apsaugoti savo intelektinės nuosavybės teises, turi pareikšti ieškinį visiems kūrinio bendraautoriams. Jeigu, kaip nagrinėjamoje

byloje, prieštaraujama dėl bendraautorių buvimo, jis turi jiems pareikšti ieškinį arba įrodyti, kad Civilinio proceso kodekso L. 113–7 straipsnyje įtvirtinta jų statuso prezumpcija yra nepagrįsta.

- 48 Taigi remiantis nacionaline teise ir atitinkama jurisprudencija pirmiausia kyla plati diskusija dėl ieškinio priimtimumo. Pagal ją ieškovas įpareigojamas nustatyti faktines aplinkybes, o tai reiškia, kad jis turi dėti dideles pastangas teisiškai kvalifikuoti atitinkamus indėlius į kolektyvinį kūrinį ir pateikti įrodymus. Jo [veiksmų] intensyvumas yra proporcingas bendraautorių ir, jei yra, jų teisių turėtojų skaičiui.
- 49 Ar ši tvarka atitinka Sąjungos teisės aktus, visų pirma Chartijos ir direktyvų nuostatas dėl autorių teisių ir intelektualios nuosavybės teisių gynimo?

b) *Sąjungos teisė*

Sąjungos pagrindinių teisių chartija

- 50 Teisingumo Teismas yra priminęs, kad „pagrindinė teisė į nuosavybę, kuriai priskirtina intelektualios nuosavybės teisė, kaip antai autorių teisės (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Laserdisken*, C-479/04, Rink. p. I-8089, 65 punktą), ir pagrindinė teisė į veiksmingą teisminę apsaugą, yra bendrieji Bendrijos teisės principai (šiuo klausimu atitinkamai žr. 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.*, C-154/04 ir C-155/04, Rink. p. I-6451, 126 punktą ir nurodytą [jurisprudenciją] bei 2007 m. kovo 13 d. Sprendimo *Unibet*, C-432/05, Rink. p. I-2271, 37 punktą ir nurodytą [jurisprudenciją])“ (2008 m. sausio 29 d. Sprendimo *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, 62 punktas) ir kad „remiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas turi teisę valdyti teisėtai įgytą nuosavybę, ja naudotis, disponuoti ir palikti ją paveldėtojams. Nuosavybė negali būti atimta, išskyrus atvejus, kai tai būtina visuomenės poreikiams, tik įstatymo nustatytais atvejais bei sąlygomis laiku ir teisingai už ją atlyginant. Nuosavybės naudojimą gali reglamentuoti įstatymai, kiek tai būtina atsižvelgiant į bendruosius interesus. To paties straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad intelektualinė nuosavybė turi būti saugoma“ (2012 m. vasario 9 d. Sprendimo *Luksan*, C-277/10, EU:C:2012:65, 68 punktas).
- 51 Be to, Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta pagrindine teise į veiksmingą teisinę gynybą siekiama užtikrinti „veiksmingą naudojimąsi pagrindine teise į nuosavybę, kurios dalis yra minėtos Chartijos 17 straipsnio 2 dalyje saugoma teisė į intelektualinę nuosavybę. Kaip savo išvados 31 punkte pažymėjo generalinis advokatas, pirmoji minėta pagrindinė teisė yra antrosios teisės apsaugai būtina priemonė“ (2015 m. liepos 16 d. Sprendimas *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, 29 punktas).

Autorių teisių ir intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos srities direktyvos

- 52 Teisingumo Teismas nusprendė, kad „nepažeidžiant Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje išsamiai numatytų išimčių ir apribojimų, bet koks kūrinio naudojimas, kurį atlieka trečiasis asmuo neturėdamas tokio išankstinio sutikimo, turi būti laikomas šio kūrinio autorių teisių pažeidimu (šiuo klausimu žr. 2014 m. kovo 27 d. Sprendimo *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 24 ir 25 punktus). Tačiau Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnio 1 dalyje nepatikslinkta, kaip turi būti išreikštas išankstinis autoriaus sutikimas, todėl šių nuostatų negalima aiškinti kaip nustatančių, kad toks sutikimas turi būti būtinai aiškiai išreikštas. Priešingai, reikia manyti, kad pagal minėtas nuostatas taip pat leidžiama jį išreikšti implicitiškai. <...> Vis dėlto aukšto lygio autorių apsaugos tikslas, į kurį teikiama nuoroda Direktyvos 2001/29 9 konstatuojamojoje dalyje, reiškia, kad sąlygos, kuriomis galima leisti implicitinį sutikimą, turi būti griežtai apibrėžtos, kad pats išankstinio autoriaus sutikimo principas neprarastų prasmės“ (2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimas *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, 34, 35 ir 37 punktai).
- 53 Kiek tai susiję su Direktyva 2004/48, kaip numatyta jos 2 ir 3 straipsniuose, padarius bet koki autorių teisių pažeidimą taikomos būtinos, veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios priemonės, procedūros ir gynybos būdai.
- 54 Teisingumo Teismas nusprendė, kad „jeigu tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nacionalinės teisės nuostata, kaip ją aiškina kompetentingi nacionaliniai teismai, sudaro kliūčių nacionalinio teismo, kuriame pateiktas ieškinys dėl atsakomybės, galimybei ieškovo prašymu reikalauti pateikti ir gauti su priešingos šalies šeimos nariais susijusius įrodymus, neįmanoma nustatyti tariamo autorių teisių pažeidimo ir šio pažeidimo vykdytojo, o dėl to šiurkščiai pažeidžiama pagrindinė teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir pagrindinės teisės į intelektualinę nuosavybę, kuriomis naudojasi autorių teisių turėtojas, taigi nesilaikoma reikalavimo užtikrinti tinkamą nagrinėjamų pagrindinių teisių pusiausvyrą“ (žr. pagal analogiją 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, 41 punktas)“ (2018 m. spalio 18 d. Sprendimo *Bastei Lübbe*, C-149/17, EU:C:2018:841, 51 punktas).
- 55 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas siekia išsiaiškinti ieškovų teisės į veiksmingą teisminę gynybą apimtį bei teisingą šios teisės ir visų bendraautorių intelektualinės nuosavybės teisių aukšto lygio apsaugos pusiausvyrą, kuri turi būti užtikrinama.

c) *Pageidaujami išaiškinimai***1. *Teisės į veiksmingą teisminę gynybą apsauga***

- 56 Byla, iškelta 2019 m. liepos 11 d., vis dar negali būti išspręsta. Šalys ėmėsi svarbių priemonių, kad nustatytų bendraautorius arba jų teisių perėmėjus, bet negalėjo teisėtai įtraukti jų į bylą, kaip to reikalaujama nacionalinėje

jurisprudencijoje, grindžiamoje Intelektinės nuosavybės kodekso L. 113–3 straipsniu. Visų pirma į bylą įtraukiami „paveldėtojai“, kurie neturi teisinio subjektiškumo.

- 57 Teisingumo Teismo jurisprudencija galėjo būti grindžiama valstybių narių procesinės autonomijos principu.
- 58 Vis dėlto Direktyvoje 2001/29/EB reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų atitinkamas nuobaudas ir teisių gynimo būdus bei kad nuobaudos būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- 59 Direktyvoje 2004/48/EB numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai, nepažeidžiant nacionalinės teisės aktuose numatytų priemonių, bet „jei tokios priemonės yra palankesnės teisių turėtojams“ ir jeigu jos nėra „komplikuotos ar brangios“ bei nesukelia „nepagrįsto vėlavimo ar delsimo“.
- 60 Be to, pagal Chartiją ieškovams užtikrinama veiksminga teisminė gynyba. Jiems faktiškai neleidžiama kreiptis į teismą, nagrinėjantį jų civilinį ginčą iš esmės, jeigu jie negali į bylą įtraukti visų aptariamų kūrinių bendraautorių teisių paveldėtojų, nors pradėta keletas paveldėjimo procedūrų, įskaitant užsienyje.
- 61 Siekiant išlaikyti bendraautorių teisių pusiausvyrą, šiais apribojimais suvaržomos ieškovų teisės, sukeliama didelė rizika, kad jų ieškinys bus nepriimtinas, ir jie bet kuriuo atveju įpareigojami atlikti didelį darbą, siekiant įsitikinti bendraautorių teisių turėtojų tapatybę.
- 62 Teismui, kuris privalo laikytis Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principo, kyla klausimas, ar šias Sąjungos teisės nuostatas galima aiškinti taip, kad pagal jas galima riboti autorių teisę pareikšti ieškinį dėl teisių pažeidimo, ar, atvirkščiai, to daryti negalima. Dėl to jis pateiks pirmąjį prejudicinį klausimą.

2. *Aukšto lygio intelektinės nuosavybės teisių apsauga ir tinkama šių teisių bei teisės į veiksmingą teisinę gynybą pusiausvyrą*

- 63 Intelektinės nuosavybės kodekso L. 113–3 ir L. 113–7 straipsniuose nustatyta tvarka ir vidaus jurisprudencija taip pat užtikrinama neatskiriamų bendraautorių teisių pusiausvyrą, siekiant jas apsaugoti. Šiomis nuostatomis į nacionalinę teisę perkeltos pirmiau nurodytos direktyvos.
- 64 Teisingumo Teismas atliko panašią analizę ir, remdamasis Direktyva 2001/29/EB, reikalavo teisių turėtojo „išankstinio sutikimo“ (2014 m. kovo 27 d. Sprendimas *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192). Vis dėlto šis sprendimas susijęs su tuo, kad kūrinių naudoja trečioji šalis, o ne konkrečiai kitas bendraautorius.
- 65 Visų pirma 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendime *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, priimtame remiantis ta pačia Direktyva 2001/29/EB, pripažįstamas „implicitinis“ autoriaus sutikimas. Nagrinėjamu atveju remiantis šiuo kriterijumi galima atskirti įvairių bendraautorių ar teisių turėtojų padėtį. Kai

kurie iš jų dėl kelių paveldėjimo etapų tikriausiai turi išlikusias turtines teises ir niekada nesikreipė, kad jas įgyvendintų. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją reikalaujama „griežtai“ apibrėžti tokį numanomą sutikimą, atsižvelgiant į aukšto lygio autorių apsaugos tikslą, nurodytą šios direktyvos 9 konstatuojamojoje dalyje. Tai juo labiau taikytina neturtinėms autorių teisėms, kurias siekiama apginti šioje byloje.

- 66 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad autorių teisių sritis nėra visiškai suderinta, ir kelia klausimą dėl konkretaus šių jurisprudencijoje suformuluotų sprendinių įgyvendinimo.
- 67 Remiantis Direktyva 2004/48/EB, Teisingumo Teismo jurisprudencijoje remiamasi kelių pagrindinių teisių (2018 m. spalio 18 d. Sprendimas *Bastei Lübbe*, C-149/17, EU:C:2018:841), kurios vis dėlto buvo skirtingo pobūdžio, visų pirma intelektinės nuosavybės teisės ir teisės į privatų gyvenimą, pusiausvyra.
- 68 Šiuo atveju pagrindinėje byloje lyginamos neatskiriamų bendraautorių teisės yra arba tokio pat, arba panašaus pobūdžio; remiantis nepriimtino pagrindu nedalyvaujantiems bendraautoriams galima užtikrinti, kad teismas neapribos šių teisių neleidamas jiems apsiginti.
- 69 Pagal šią procesinę taisyklę pareiga informuoti bendraautorius, kurie gali pageidauti kontroliuoti bendro kūrinio naudojimą, tenka ieškovams, kurie yra intelektinės nuosavybės teisės turėtojai, o ne už kūrinio naudojimą atsakingam asmeniui.
- 70 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad intelektinės nuosavybės teisės turėtojo teisės buvo pažeistos, jei jis, gavęs prašymą, negalėjo prašyti įrodymų, susijusių su priešingos šalies šeima (2015 m. liepos 16 d. Sprendimas *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485). Teisingumo Teismas tiesiogiai įvardija ne tik intelektinės nuosavybės teisių šiurkštaus pažeidimo ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą sąvokas, bet ir įvairių nagrinėjamų pagrindinių teisių „teisingos pusiausvyros“ sąvoką.
- 71 Pagrindinėje byloje susiklosčiusioje situacijoje dėl pažeidimo gali nukentėti tiek ieškovai, kurie yra bendraautorių teisių turėtojai, tiek nenustatyti teisių turėtojai, kurių intelektinės nuosavybės teisės gali būti pažeistos dėl proceso baigties jiems apie tai net nežinant.
- 72 Taigi, turint omenyje, be kita ko, Sąjungos teisėje ir Berno konvencijoje numatytą ilgą apsaugos terminą, teismui kyla klausimas, ar būtina užtikrinti ieškovų teisių viršenybę.
- 73 Dėl to teismas pateiks antrąjį prejudicinį klausimą.

5. Prejudiciniai klausimai:

74 Teismas prašo Teisingumo Teismo priimti sprendimą dėl šių prejudicinių klausimų:

Klausimas Nr. 1: Ar 2001 m. gegužės 22 d. Direktyvos 2001/29/EB 2, 3, 4 ir 8 straipsniai, 2004 m. balandžio 29 d. Direktyvos 2004/48/EB 1–3 straipsniai ir 2006 m. gruodžio 12 d. Direktyvos 2006/116/EB 1, 2 ir 9 straipsniai tiek, kiek jais kinematografijos ar audiovizualinio kūrinio autoriui ir bendra autoriui užtikrinama tiek išimtinė teisė leisti arba uždrausti atgaminti ir viešai skelbti savo kūrinius, tiek apsaugos laikotarpis, kuris baigiasi praėjus 70 metų po paskutinio bendra autoriaus mirties, ir kartu jais valstybės narės įpareigojamos autorių teisių pažeidimo atveju numatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias nuobaudas bei tinkamas teisių gynimo priemonės, kaip ir priemonės, procedūras bei gynybos būdus, kurie nebūtų pernelyg komplikuoti ar brangūs ir nesukeltų nepagrįsto vėlavimo ar delsimo, turi būti aiškinami taip, jog tam, kad teisių turėtojo pareikštas ieškinys dėl kūrinio bendra autorių autorių teisių pažeidimo būtų priimtinas, į bylą turi būti įtraukti visi bendra autoriai?

Klausimas Nr. 2: Ar autorių teisių turėtojo teisė į veiksmingą teisminę gynybą ir teisė kreiptis į teismą, kuri yra 2001 m. gegužės 22 d. Direktyvos 2001/29/EB 2, 3, 4 ir 8 straipsniuose, 2004 m. balandžio 29 d. Direktyvos 2004/48/EB 1–3 straipsniuose, 2006 m. gruodžio 12 d. Direktyvos 2006/116/EB 1, 2 ir 9 straipsniuose, 2006 m. gruodžio 12 d. Direktyvoje 2006/115 ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 ir 47 straipsniuose įtvirtintos teisės į teisingą bylos nagrinėjimą sudedamoji dalis, turi būti aiškinama taip, kad ieškinio dėl autorių teisių pažeidimo priimtumas priklauso nuo visų kūrinio bendra autorių įtraukimo į bylą?